

บทที่ ๕

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและขอเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ประสงค์เพื่อสำรวจถึงความต้องการและความคิดเห็นของคณาจารย์ นักวิชาการและข้าราชการประจำของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ตลอดจนท่าทีการสำรวจถึงการดำเนินงานเกี่ยวกับสิ่งพิมพ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวนเอกสารสิ่งพิมพ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่เท่าที่มีอยู่ในปัจจุบัน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ขอเสนอแนะในการวางแผนจัดตั้งและจัดดำเนินงานศูนย์สิ่งพิมพ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อให้บริการทางวิชาการ และเพื่อตอบสนองต่อ โครงการจัดตั้งศูนย์เอกสารมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ซึ่งจะมีความเกี่ยวข้องกันในอนาคตในด้านการค้นคว้าเชิงสืบประวัติ

วิธีดำเนินการวิจัยมีขั้นตอนดังนี้ ขั้นแรกดำเนินการสำรวจจำนวนเอกสารสิ่งพิมพ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เท่าที่มีอยู่ในปัจจุบัน สัมภาษณ์รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ ผู้อำนวยการสำนักหอสมุด รองคณบดีและผู้ช่วยคณบดีฝ่ายวิชาการของคณะต่าง ๆ เกี่ยวกับการดำเนินงานสิ่งพิมพ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ของส่วนกลางและของคณะต่าง ๆ รวมทั้งขอทราบความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดตั้งศูนย์สิ่งพิมพ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ หลังจากนั้นผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลด้วยการส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นคณาจารย์ นักวิชาการ และข้าราชการประจำของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่จากคณะและจากหน่วยงานต่าง ๆ ๑๓ แห่ง จำนวน ๒๗๖ คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน ๑๔๔ ชุด หรือร้อยละ ๕๒.๓๐

สำหรับแบบสอบถามที่เป็นเครื่องมือซึ่งใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยคำถามแบบปลายเปิดที่เสนอคำตอบให้เลือกและคำถามแบบปลายเปิดที่ใหญ่ผู้ตอบสามารถตอบได้โดยเสรีแบบสอบถามดังกล่าวแบ่งออกเป็น ๓ ตอน มีขอบเขตของคำถามครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยอย่างเพียงพอ

สรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อจัดตั้งศูนย์สิ่งพิมพ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ดำเนินการ โดยการสำรวจเอกสารสิ่งพิมพ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ตั้งแต่มหาวิทยาลัยเริ่มเปิดทำการสอนคือ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๗ ปรากฏว่า เอกสารสิ่งพิมพ์ส่วนใหญ่กระจายสูญหายไปเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิ่งพิมพ์ที่จัดทำโดยนักศึกษาคณะต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย และสิ่งพิมพ์ในระยะเริ่มแรกซึ่งยังไม่มีการจัดเก็บที่แน่นอน จากการสำรวจพบว่าสิ่งพิมพ์ของมหาวิทยาลัยตั้งแต่เริ่มแรกเตรียมการจัดตั้งคือปี พ.ศ. ๒๕๐๕ และสิ่งพิมพ์เริ่มมีมากขึ้นตั้งแต่ปี ๒๕๒๐ เป็นต้นมา ส่วนใหญ่เป็นเอกสารรายงานการค้นคว้าวิจัย วิทยานิพนธ์ของบัณฑิตวิทยาลัย และตำรา (ภาคผนวก ง.) สาเหตุที่มีการจัดทำมากขึ้นอาจเป็นผลมาจากการมีโครงการตำราของคณะต่าง ๆ และจากการมีผลงานทางวิชาการ เพื่อขอตำแหน่งทางวิชาการ ซึ่งทำให้อาจารย์มีผลงานเขียนมากขึ้น หากผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม (ตารางที่ ๕) พบว่างานเขียนส่วนใหญ่เป็นบทความทางวิชาการ ซึ่งจากการรวบรวมบรรณานุกรมครั้งนี้นำมาเฉพาะบทความทางวิชาการที่เป็นฉบับ reprint ซึ่งจัดเก็บไว้ในรูปสิ่งพิมพ์เย็บเล่มและเอกสารสิ่งพิมพ์ที่จัดเก็บไว้มีลักษณะรูปแบบต่าง ๆ กัน เป็นต้นว่า หนังสือเล่ม เอกสารโรเนียว เอกสารคัดสำเนาที่นำมาเย็บเล่มใหม่ หรือใส่แฟ้ม วารสาร ขาวสาร ประกาศ ตำรา จุลสาร บทความทางวิชาการที่เคยตีพิมพ์รวมอยู่ในวารสาร นำมาแยกพิมพ์ซ้ำเฉพาะบทความเดี่ยว (reprint) และเอกสารอื่น ๆ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าแนวโน้มในอนาคต สิ่งพิมพ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่จะมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น และจัดทำออกมาในหลายรูปแบบ

ส่วนการใช้แบบสอบถามได้ผลปรากฏว่า ในจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวนร้อยละ ๓๘.๖๕ ที่มีประสบการณ์การทำงานที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ระหว่าง ๖ - ๑๐ ปี และร้อยละ ๘.๐๘ ที่เข้าทำงานเป็นปีแรก ในด้านวุฒิการศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ ๘๒.๒๒ สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโท รองลงมาวุฒิปริญญาตรี ร้อยละ ๓๔.๖๗ และ วุฒิปริญญาเอกร้อยละ ๑๖.๕๘

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีตำแหน่งทางวิชาการ ร้อยละ ๕๗.๓๑ ตำแหน่งช่วย
ทางวิชาการ ร้อยละ ๑๓.๕๔ และจำนวน ร้อยละ ๒๕.๕๕ เป็นผู้ที่มีตำแหน่งทางด้านการบริหาร
ซึ่งในจำนวนนี้มีทั้งผู้ที่มีตำแหน่งเป็นนักบริหารงานทั่วไปและผู้ที่มีตำแหน่งทางวิชาการและช่วย
วิชาการซึ่งมีตำแหน่งทางด้านการบริหารอีกตำแหน่งหนึ่งด้วย หน้าที่ประจำส่วนใหญ่ ร้อยละ
๗๒.๘๖ ทำหน้าที่สอนในระดับปริญญาตรี ร้อยละ ๕๓.๒๒ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ทำงาน
วิจัย ร้อยละ ๓๕.๒๐ ทำงานบริหาร ร้อยละ ๓๔.๖๗ ในการปฏิบัติงานนอกจากงานประจำ
เหล่านี้แล้วยังเกี่ยวข้องกับภารกิจต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย ซึ่งมีจำนวน ร้อยละ ๕๗.๘๓
เคยมีส่วนร่วมหรือจัดทำเองมาแล้ว ร้อยละ ๑๖.๐๘ กำลังทำอยู่ ร้อยละ ๓๖.๐๘
ยังไม่เคยมีส่วนร่วมหรือจัดทำเลย ผลงานที่ทำส่วนใหญ่เป็นการเขียนบทความทางวิชาการ
มีจำนวน ร้อยละ ๓๑.๖๖ รองลงมาได้แก่ รายงานการค้นคว้าและวิจัย ร้อยละ ๒๔.๑๒

ผลจากการสำรวจการใช้สิ่งพิมพ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ประกอบการสอน การวิจัย
และการปฏิบัติงานราชการประจำวัน โดยเฉลี่ยใช้เป็นบางครั้งเท่านั้น เหตุที่ใช่เพราะ
เห็นว่ามิใช่ประโยชน์โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และผู้ทำหน้าที่ในด้านการสอนมีความ
จำเป็นและต้องการใช้สิ่งพิมพ์ประเภทตำรา มาก ผู้ทำงานในด้านการวิจัยต้องการใช้สิ่งพิมพ์
ประเภทรายงานการค้นคว้าและวิจัยมาก ส่วนผู้ปฏิบัติงานราชการประจำวันมีความจำเป็น
และต้องการใช้สิ่งพิมพ์ทุกชนิดอยู่ในระดับเฉลี่ยปานกลาง

สำหรับสถานที่ที่ผู้ตอบแบบสอบถามเคยใช้สิ่งพิมพ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่มากที่สุด
คือ ห้องสมุดคณะที่ผู้ตอบแบบสอบถามสังกัดจำนวน ร้อยละ ๓๔.๓๐ ใช้น้ำหนักหอสมุด ร้อยละ
๒๕.๕๕ นอกจากนี้ยังมีแหล่งอื่น ๆ อีกได้แก่ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยอื่น สถานที่ทำงานของตน
เอง สำนักงานอธิการบดี กองบริการการศึกษา และหนังสือเวียนที่แจกไปตามหน่วยงาน

จากการใช้สิ่งพิมพ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผู้ตอบแบบสอบถามพบปัญหาจำนวน
ร้อยละ ๖๕.๕๕ ปัญหาที่พบจากสำนักหอสมุด ในด้านวัสดุสิ่งพิมพ์มีจำนวน ร้อยละ ๕๔.๘๔
ส่วนใหญ่เป็นปัญหาจากการไม่มีสิ่งพิมพ์ที่ต้องการ ในด้านการจัดบริการและเครื่องมือช่วย
ค้นมีจำนวน ร้อยละ ๕๒.๓๓ ที่ไม่ทราบว่าหอสมุดมีบริการสิ่งพิมพ์อะไรบ้าง เพราะขาด

การประชาสัมพันธ์ และอัตราค่ารับแพงเกินไปจำนวนร้อยละ ๑๘.๒๕ ส่วนปัญหาค่านอาคาร
 สถานที่ว่าอยู่ไกลเกินไปเป็นปัญหาที่เกิดจากผู้อยู่แบบสอบถามที่ตั้งอยู่ในขณะที่ตั้งอยู่ทาง
 ไกลจากอาคาร สำนักหอสมุด ซึ่งมีปัญหาร้อยละ ๑๔.๖๐ ปัญหาที่พบจากห้องสมุดคณะที่
 สังกัด ในคานว้สูงสุดสิ่งพิมพ์จำนวนร้อยละ ๕๘.๘๕ คือไม่มีสิ่งพิมพ์ที่ต้องการ ปัญหารองลง
 มาได้แก่สิ่งพิมพ์ชำรุด ซากหายไม่สมบูรณ์ร้อยละ ๒๑.๕๐ ในคานการให้บริการและเครื่อง
 มือช่วยคนที่ปัญหามากที่สุดจำนวนร้อยละ ๓๑.๘๘ คือขาดการประชาสัมพันธ์ ทำให้ไม่ทราบ
 ว่าห้องสมุดคณะมีสิ่งพิมพ์อะไรบ้าง สำหรับคานอาคารสถานที่ ผู้ตอบร้อยละ ๒๕.๕๔
 เห็นว่าสถานที่เก็บค้นแคบไม่สะดวก ำที่ผู้ตอบแบบสอบถามพบได้แก่สิ่งพิมพ์ในสถาน
 ที่ทำงานของตนเอง ซากหายชำรุดไม่สมบูรณ์ ไม่มีครุรชนช่วยคนและชั้นเก็บไม่เหมาะสม

ผลจากการสำรวจความคิดเห็นและขอ เสนอแนะเกี่ยวกับการจัดตั้งศูนย์สิ่งพิมพ์ของ
 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปรากฏว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นโดยเฉลี่ยว่ามีความจำเป็น
 มากที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ควรจัดตั้งศูนย์สิ่งพิมพ์ เพื่อเป็นศูนย์กลางบริการทางวิชาการ
 ในคานการจัดหา จัดเก็บ คำเนิการและให้บริการแก่การสอนและการวิจัย ส่วนการให้
 บริการในคานการปฏิบัติงานราชการประจำวัน ผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มช่วยวิชาการโดย
 เฉลี่ย เห็นว่ามีความจำเป็นมาก ส่วนกลุ่มวิชาการและกลุ่มบริหารเห็นว่า โดยเฉลี่ยมีความ
 จำเป็นปานกลาง และเห็นว่าควรจัดตั้งอยู่ภายในอาคาร เกี่ยวกับสำนักหอสมุด จำนวน
 ร้อยละ ๕๓.๒๗ สังกัดสำนักหอสมุดมีฐานะเป็นงาน (ฝ่าย) ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง ๓
 กลุ่มเห็นควยถึงร้อยละ ๒๗.๘๔

สำหรับความคิดเห็นวามมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ควรออกกฎหรือระเบียบหรือ
 คำสั่งให้อาจารย์ราชการ และหน่วยงานในสังกัดจัดส่งสิ่งพิมพ์ผลิตขึ้นเพื่อ เก็บ เป็นหลักฐาน
 และให้บริการแก่ศูนย์สิ่งพิมพ์ ที่จะจัดตั้งขึ้นโดยถือ เป็นหน้าที่หรือไม่ั้น ผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง
 ๓ กลุ่ม จำนวนร้อยละ ๖๘.๓๔ เห็นว่าสมควรและส่วนใหญ่เห็นว่าควรจัดส่งให้โดยประมาณ
 ๑ - ๑๐ เล่ม แต่ความคิดเห็นของผู้บริหารระดับรองอธิการบดี และรองคณบดี/ผู้ช่วย
 คณบดี ซึ่งผู้วิจัย ได้ทำการสัมภาษณ์จำนวน ๑๑ คน ปรากฏว่า เห็นควยเพียง ๕ คน

ส่วนอีก ๒ คน ไม่เห็นด้วย ผู้ที่ไม่เห็นด้วยให้เหตุผลว่า อาจได้รับการต่อต้าน ควรทำในลักษณะการขอร้องหรือขอความร่วมมือมากกว่า

ความคิดเห็นต่อโครงการจัดตั้งศูนย์สิ่งพิมพ์ ในค่านวัตกรรมประสงคงานบริการและกิจการ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นด้วยในรายละเอียดของแต่ละข้อในจำนวนที่กลุ่มวิชาการ เห็นด้วยร้อยละ ๕๕.๕๒ กลุ่มช่วยวิชาการ เห็นด้วยร้อยละ ๕๒.๕๓ และกลุ่มบริหาร เห็นด้วยร้อยละ ๓๘.๔๕ ข้อที่ทั้ง ๓ กลุ่ม ไม่เห็นด้วยเหมือนกันมากที่สุดคือ การจัดบริการ การยืมสิ่งพิมพ์ ให้ใช้เฉพาะภายในศูนย์สิ่งพิมพ์ เท่านั้น รองลงมาคือ วัตถุประสงค์ของศูนย์สิ่งพิมพ์ เพื่อให้อาจารย์ นักวิชาการ และข้าราชการ ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการปรับปรุงวิธีสอน การวิจัย การปฏิบัติงานราชการประจำวัน สำหรับบุคคลากรที่ทำหน้าที่บริหารงานของศูนย์สิ่งพิมพ์ ทั้ง ๓ กลุ่ม เห็นด้วยมากที่สุดว่า ควรเป็นบรรณารักษ์ จำนวนร้อยละ ๓๓.๑๘ และเห็นว่าควรมีทั้งบรรณารักษ์และนักเอกสารจดหมายเหตุ จำนวนร้อยละ ๒๘.๓๖ นอกจากนี้ควรมีนักวิชาการที่มีความรู้ในสาขาวิชาการต่าง ๆ ที่มหาวิทยาลัย เปิดหลักสูตรสอนด้วย งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงานของศูนย์สิ่งพิมพ์ ทั้ง ๓ กลุ่ม เห็นว่าควร เป็นงบประมาณแผ่นดินและงบประมาณจากรายได้ของมหาวิทยาลัย จำนวนร้อยละ ๔๐.๕๕

ส่วนความคิดเห็นต่อการจัดตั้งศูนย์สิ่งพิมพ์ ของผู้บริหารมหาวิทยาลัยที่ได้จากการสัมภาษณ์ สรุปได้ว่า ส่วนใหญ่เห็นว่ามหาวิทยาลัยควรจัดตั้งศูนย์สิ่งพิมพ์ของมหาวิทยาลัยขึ้น โดยสังกัดสำนักหอสมุดหรือเป็นหน่วยงานเอกเทศ

สำหรับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า งานของศูนย์สิ่งพิมพ์ ควรเป็นงานที่สอดคล้องและสัมพันธ์กับงานของสำนักหอสมุด อาจดำเนินการในรูปแบบหน่วยงานที่เพิ่มขึ้นภายในสำนักหอสมุด และรวบรวมสิ่งพิมพ์ของมหาวิทยาลัย เชิงใหม่ไว้ในห้องต่างหากเพื่อสะดวกในการค้นหาและให้บริการ และควรมีสิ่งพิมพ์ที่หอสมุดคณะควย ควรมีการติดต่อบริการระหว่างสำนักหอสมุดและหอสมุดคณะอย่างใกล้ชิด มีการจัดทำบรรณานุกรมสิ่งพิมพ์แยกของแต่ละคณะและหน่วยงาน มีการจัดทำสารสังเขป

มีการยืมและแลกเปลี่ยนระหว่างสถาบัน มีการจัดตั้งกรรมการที่ทรงคุณวุฒิเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบและวางมาตรฐานตลอดจนควบคุมคุณภาพของสิ่งพิมพ์ที่จัดทำขึ้น ควรมีการจัดทำโครงการจัดตั้งศูนย์สิ่งพิมพ์ไว้ในแผนพัฒนาการศึกษา ระดับอุดมศึกษาของมหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยควรถือเป็นนโยบายเร่งด่วนที่จะต้องพัฒนาและดำเนินการเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับบุคคลากรฝ่ายต่าง ๆ รวมทั้งนิสิตนักศึกษา อาจารย์ ตลอดจนประชาชนทั่วไป และเมื่อมีศูนย์สิ่งพิมพ์แล้ว มหาวิทยาลัยควรมีโครงการเกี่ยวกับการผลิตตำรา โดยจัดตั้งโรงพิมพ์ขึ้นเพื่อส่งเสริมให้งานนั้นสมบูรณ์แบบยิ่งขึ้น

ผลการวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ไม่มีหน่วยงานศูนย์สิ่งพิมพ์ของมหาวิทยาลัยให้บริการ เป็นส่วนรวม สิ่งพิมพ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ถูกกระจายตามคณะและหน่วยงานต่าง ๆ หอสมุดคณะต่าง ๆ ดำเนินการจัดเก็บและให้บริการ เช่นเดียวกับสิ่งพิมพ์ประเภทอื่น ๆ ของหอสมุด สำหรับที่สำนักหอสมุดมีจัดเก็บไว้แต่ไม่สมบูรณ์และจัดให้บริการเพียงบางส่วน เนื่องจากยังไม่มีการจัดดำเนินการในรูปแบบที่แน่นอนและขาดบุคคลากรค้ำประกันใ้ส่วนใหญ่อจึงเกิดปัญหาไม่ทราบว่าหอสมุดมีอะไรให้บริการบ้าง เพราะขาดการประชาสัมพันธ์ไม่มีสิ่งพิมพ์ที่ต้องการ สิ่งพิมพ์ขาดหายชำรุดไม่สมบูรณ์ คั้งนั้นจึงเห็นสมควรให้หอสมุดดำเนินการปรับปรุงงานที่เป็นปัญหาอยู่ในขณะนี้ได้แก่บุคคลากรและระบบการจัดสิ่งพิมพ์ให้มีประสิทธิภาพเป็นที่น่าพอใจอนจึงเริ่มทำงานเรื่องศูนย์สิ่งพิมพ์ โดยให้มหาวิทยาลัยพิจารณาจัดตั้งศูนย์สิ่งพิมพ์ของมหาวิทยาลัยขึ้นเป็นหน่วยงานหนึ่งในสังกัดสำนักหอสมุด เพื่อเป็นศูนย์กลางบริการทางวิชาการและมีการออกกฎ ระเบียบ หรือคำสั่งให้อาจารย์ ข้าราชการ และหน่วยงานในสังกัดจัดส่งสิ่งพิมพ์ที่ผลิตขึ้นให้แก่ศูนย์สิ่งพิมพ์ ที่จัดตั้งขึ้น บุคคลากรที่ทำหน้าที่บริหารงานควร เป็นบรรณาธิการและนักเอกสารจดหมายเหตุ และมีงบประมาณดำเนินการจากงบประมาณส่วนกลาง และงบประมาณรายได้ของมหาวิทยาลัย

อภิปรายผล

จากการวิจัย (ตารางที่ ๑๕) อาจารย์ ข้าราชการแต่ละคณะและหน่วยงานในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีความจำเป็นและต้องการใช้สิ่งพิมพ์แต่ละประเภทมากน้อยตามหน้าที่

ของการทำงาน คือผู้ที่ทำหน้าที่ในด้านการสอนมีความจำเป็นและต้องการใช้สิ่งพิมพ์ประเภท ตำรา มาก ผู้ที่ทำงานในด้านการวิจัยต้องการใช้สิ่งพิมพ์ประเภทรายงานการค้นคว้าและวิจัย มาก ส่วนผู้ที่ปฏิบัติงานราชการประจำวันมีความจำเป็นและต้องการใช้สิ่งพิมพ์ทุกชนิดอยู่ใน ระดับเฉลี่ยปานกลาง จะเห็นได้ว่าจากผลการใช้สิ่งพิมพ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ของกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏว่าจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้รายงานการค้นคว้าวิจัยและตำรามากกว่าสิ่งพิมพ์ ประเภทอื่นๆ ซึ่งมีการใช้อยู่ในระดับเฉลี่ยปานกลางและน้อย ซึ่งผลที่ออกมาเช่นนี้อาจเป็น เพราะจำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ เป็นประชากรที่อยู่ในกลุ่มวิชาการมากกว่ากลุ่มอื่นๆ (ตารางที่ ๓) ซึ่งการหาภาวชนอกจากจะได้จากสำนักหอสมุดและห้องสมุดคณะแล้ว ยังต้องหา จากแหล่งอื่นๆ เช่น ขอยืมจากบุคคลอื่นหรือจากหน่วยงานที่จัดทำ จากสถานที่ทำงานและจัดหา มาเก็บไว้เป็นส่วนตัว (ตารางที่ ๑๖) และจากการใช้สิ่งพิมพ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผู้ตอบ แบบสอบถามพบปัญหาจากการใช้สิ่งพิมพ์ในด้านวัสดุสิ่งพิมพ์ การจับบริการและเครื่องมือช่วย ถนอม และอาคารสถานที่จากสำนักหอสมุดและจากห้องสมุดคณะที่สังกัด ซึ่งส่วนใหญ่เป็นปัญหา จากการไม่มีสิ่งพิมพ์ที่ต้องการ สิ่งพิมพ์ชำรุดขาดหายไม่สมบูรณ์ ไม่ทราบว่าห้องสมุดมีบริการ สิ่งพิมพ์อะไรบ้าง เพราะขาดการประชาสัมพันธ์ อาคารสถานที่ของสำนักหอสมุดอยู่ไกลเกินไป ซึ่ง เป็นปัญหาที่เกิดจากผู้ตอบแบบสอบถามที่สังกัดอยู่ในคณะที่ตั้งอยู่ห่างไกลจากอาคารสำนัก หอสมุด ส่วนอาคารสถานที่ของห้องสมุดคณะบางคณะก็ยังมีแคบไม่สะดวก นอกจากนี้ยังมีปัญหา อื่นๆ ที่ผู้ตอบแบบสอบถามพบได้แก่ สิ่งพิมพ์ในสถานที่ทำงานของตนเองขาดหายชำรุดไม่สมบูรณ์ ไม่มีใครรับผิดชอบและชั้นเก็บไม่เหมาะสม (ตารางที่ ๑๘, ๑๙, ๒๐, ๒๑, ๒๒, ๒๓) และ จากการสำรวจสิ่งพิมพ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในด้านการจัดหา จัดเก็บ ด้านเทคนิคและการ ให้บริการของสำนักหอสมุดและห้องสมุดคณะ (บทที่ ๒ หน้า ๓๐-๔๓) พบว่าการจัดดำเนินการ งานสิ่งพิมพ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ยังมีได้ดำเนินการอย่างเป็นลักษณะแน่นอน ซึ่งปัญหา ทั้งหมดดังกล่าวนี้อาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้สิ่งพิมพ์บางประเภทมีการใช้อยู่ในระดับเฉลี่ย ปานกลางและน้อย

จากผลการหาความเฉลี่ยน้ำหนักความคิดเห็นในด้านความจำเป็นต่อสิ่งพิมพ์ของ มหาวิทยาลัย เพื่อเป็นศูนย์กลางบริการทางวิชาการแก่การสอน การวิจัย และการปฏิบัติงาน ราชการประจำวัน (ตารางที่ ๒๔) ปรากฏว่าโดยเฉลี่ยแล้วทั้ง ๓กลุ่มเห็นว่า มหาวิทยาลัย

มีความจำเป็นต่องานศูนย์สิ่งพิมพ์ของมหาวิทยาลัยมาก ที่น่าสังเกตคือกลุ่มช่วยวิชาการ ซึ่งให้ความสนับสนุน เห็นประโยชน์และเห็นว่ามีความจำเป็นที่จะต้องให้บริการ จากศูนย์สิ่งพิมพ์ทั้งในด้านการสอน การวิจัย และการปฏิบัติงานราชการประจำวันสูงกว่ากลุ่มอื่นๆ ทั้งนี้เป็นเพราะผู้ที่อยู่ในกลุ่มช่วยวิชาการเป็นผู้ที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ทั้งในด้านการสอน คือช่วยสอนเนื้อหาจากแก่นักวิชาการศึกษา นักแนะแนวการศึกษา นักวิชาการเกษตร บรรณารักษ์และอื่นๆ และบางท่านต้องทำงานในด้านการวิจัย เช่น นักวิเคราะห์ นักสถิติ เป็นต้น นอกจากนี้ยังต้องปฏิบัติงานราชการประจำวันตามหน้าที่ของตนอีกด้วย (ตารางที่ ๓, ๔, ๕ และรายละเอียดเกี่ยวกับบุคคลากรของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในบทที่ ๓)

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานเกี่ยวกับสิ่งพิมพ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและอำนวยความสะดวกแก่คณาจารย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่จึงควรจะทำเนื้องานด้านสิ่งพิมพ์ของมหาวิทยาลัย เพื่อสนองความต้องการในการใช้ประกอบการสอน การวิจัย การปฏิบัติงานราชการประจำวันและค้นคว้าเชิงสืบประวัติของมหาวิทยาลัย และให้บริการแก่ชุมชนภายนอกที่ต้องการศึกษาค้นคว้าด้วย โดยการจัดตั้งศูนย์สิ่งพิมพ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีฐานะเป็นหน่วยงานหนึ่ง (ฝ่าย) สังกัดสำนักหอสมุด (ตารางที่ ๒๕, ๒๖)

การดำเนินงานศูนย์สิ่งพิมพ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

การดำเนินงานของศูนย์สิ่งพิมพ์ จึงควรจัดดำเนินการเป็น ๒ ทาง คือ

๑. การดำเนินงานสิ่งพิมพ์ของคณะ
๒. การดำเนินงานสิ่งพิมพ์ของมหาวิทยาลัย

การดำเนินงานสิ่งพิมพ์ของคณะต่างๆ ในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จุดประสงค์เพื่อ

จัดบริการให้สอดคล้องกับหลักสูตรและ การสอนภายในของแต่ละคณะ คณะต่าง ๆ ดำเนินการ จัดหาโดยผ่านศูนย์สิ่งพิมพ์กลางของมหาวิทยาลัย ซึ่งจะได้รับสิ่งพิมพ์ของมหาวิทยาลัยตามกฎหมาย หรือระเบียบหรือคำสั่งของมหาวิทยาลัย ในบางกรณีทางคณะอาจจัดหามาได้เองตามความ จำเป็น เช่น ในระยะแรกที่มหาวิทยาลัยยังไม่มีคำสั่งนี้ออกมา หน่วยงานกลางของแต่ละ คณะควรพิจารณาจัดส่งสิ่งพิมพ์ที่คณะจัดทำออกมา เก็บไว้ที่ห้องสมุดคณะของตนก่อนเพื่อ เป็นศูนย์ กลางสิ่งพิมพ์ของคณะ โดยทางศูนย์สิ่งพิมพ์ฯ จะมีการประสานงานและจัดฝึกอบรมให้แก่ บรรณารักษ์ เจ้าหน้าที่ของคณะและให้บริการดังนี้

๑. เก็บรักษา
๒. ให้บริการการยืมสิ่งพิมพ์ที่ เก็บไว้แต่ละคณะนี้ไม่จำเป็นต้อง เก็บถาวร เนื่องจากมีการ เก็บอย่างถาวรที่ศูนย์สิ่งพิมพ์ฯ อยู่แล้ว
๓. คัดเลือกเพื่อจัดทำสารสังเขป
๔. ให้บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า

การดำเนินงานศูนย์สิ่งพิมพ์ของมหาวิทยาลัย เชียงใหม่ คือ จัดตั้งศูนย์สิ่งพิมพ์ของ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อ เป็นศูนย์กลางให้บริการทางวิชาการในด้านการจัดหา จัดเก็บ คำเนิการ และให้บริการแก่การสอน การวิจัย และการปฏิบัติงานราชการประจำวัน ควรมีการดำเนินงานโดยการวางแผนโครงการจัดตั้งศูนย์สิ่งพิมพ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เข้าไว้ในแผนพัฒนาการศึกษา ระดับอุดมศึกษาของมหาวิทยาลัย เพื่อจะได้รับอนุมัติงบประมาณ และบุคคลากรในการจัดตั้งศูนย์สิ่งพิมพ์ฯ และถือเป็นนโยบายของมหาวิทยาลัย

การดำเนินงานในด้านการปฏิบัติงานบริหารของศูนย์สิ่งพิมพ์ฯ ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ หน้าที่ในด้านการบริการและกิจกรรม บุคคลากร งบประมาณ และอาคารสถานที่ ดังนี้

วัตถุประสงค์

๑. เป็นแหล่งศูนย์กลางของสิ่งพิมพ์มหาวิทยาลัย เชียงใหม่ เพื่อให้บริการแก่

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่และชุมชนภายนอกในด้านการจัดหา จัดเก็บ รักษา และค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาวิชา แนวการสอนหลักสูตร การดำเนินงานของมหาวิทยาลัย

๒. เพื่อเผยแพร่ ผลงานด้านการเขียนของอาจารย์ นักวิชาการ และข้าราชการให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

๓. เพื่อเป็นแหล่งประสานงานทางด้านการวิชาการโดยเฉพาะทางด้านสิ่งพิมพ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่กับคณะและหน่วยงานต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย

หน้าที่ในดำเนินงานบริการและกิจการ

๑. จัดหาสิ่งพิมพ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่เพื่อเก็บไว้ที่ศูนย์สิ่งพิมพ์ฯ ในระยะเริ่มแรกอาจทำในลักษณะการขอความร่วมมือ หรือเชิญชวนจากบรรดาคณาจารย์ นักวิชาการ ข้าราชการและหน่วยงานต่าง ๆ ในสังกัด เพื่อจัดส่งสิ่งพิมพ์จัดทำขึ้นให้แก่ศูนย์สิ่งพิมพ์ฯ หลังจากนั้นควรให้ทางมหาวิทยาลัยออกเป็นคำสั่งให้อาจารย์ ข้าราชการ และหน่วยงานในสังกัดจัดส่งสิ่งพิมพ์จัดทำขึ้นให้แก่ศูนย์สิ่งพิมพ์ฯ เป็นประจำ เพื่อเป็นศูนย์รวมทางวิชาการในส่วนรวมของมหาวิทยาลัย ส่วนห้องสมุดของแต่ละคณะให้เป็นเพียงส่วนหนึ่งของศูนย์สิ่งพิมพ์ฯ เพื่อจัดเก็บรวบรวมและให้บริการสิ่งพิมพ์หนังสือตำรา และเอกสารทางวิชาการที่จำเป็นต้องใช้ในคณะนั้น ๆ โดยการแจกจ่ายสิ่งพิมพ์ที่ได้รับดังกล่าวควรเป็นหน้าที่ของศูนย์สิ่งพิมพ์ฯ ที่จะพิจารณาว่าจะจัดแจกจ่ายไปยังคณะ และหน่วยงานใดในมหาวิทยาลัยแห่งละกี่ฉบับ สำหรับจำนวนฉบับที่ควรจัดส่งให้แก่ศูนย์สิ่งพิมพ์ฯ นั้นควรพิจารณาตามประเภทของสิ่งพิมพ์และความจำเป็นในการใช้ ซึ่งจากการวิจัยพบว่า ตำราและ เอกสารรายงานการค้นคว้าวิจัย เป็นที่ต้องการมาก (ตารางที่ ๑๕) และอาจพิจารณาจากคำสั่งเรื่องการจัดส่งสิ่งพิมพ์ให้ห้องสมุดกลางของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ประกอบได้ (ภาคผนวก ก.)

๒. จัดเก็บรักษาสิ่งพิมพ์ทุกชนิดที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่จัดพิมพ์หรือผลิตออกมา

๓. จัดระบบหมวดหมู่ของสิ่งพิมพ์ให้ง่ายและสะดวกแก่การใช้เพื่อให้บริการได้สะดวกเร็วประหยัดเวลา ควรมีการจัดทำบัตรรายการช่วยค้น ครรชนี้ สารระสังเขป หรือ

ให้รหัสเอกสารจัดทำบัญชีคุมเรื่องในกรณีที่เป็นเอกสารราชการ เป็นต้น

๔. จัดให้บริการที่ศูนย์กลาง โดยจัดบริการการยืมสิ่งพิมพ์ ให้ใช้เฉพาะภายใน ศูนย์สิ่งพิมพ์ เท่านั้น ในกรณีที่ เป็นสิ่งพิมพ์หายาก ขาดชำระค่านี้อบรม หรือมีเพียงฉบับเดียว และให้ยืมออกไปนอกศูนย์สิ่งพิมพ์ ได้ ในกรณีที่ มีหลายฉบับ

๕. ให้บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าแก่ผู้ใช้ศูนย์สิ่งพิมพ์ ทั้งทางตรง ทางโทรศัพท์ และทางไปรษณีย์

๖. เป็นศูนย์แลกเปลี่ยน หมุดเวียน สิ่งพิมพ์มหาวิทยาลัย เชียงใหม่ภายในสถาบัน และระหว่างสถาบัน

๗. เปิดอบรมบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ของห้องสมุดคณะในค่านการจัดทำเนื้องาน สิ่งพิมพ์มหาวิทยาลัย เชียงใหม่

๘. ประสานงานกับคณะและหน่วยงานในการผลิตบรรณานุกรมสิ่งพิมพ์มหาวิทยาลัย เชียงใหม่เพื่อเผยแพร่

๙. ดำเนินงานในค่านประชาสัมพันธ์สิ่งพิมพ์มหาวิทยาลัย เชียงใหม่ โดยการจัดทำคู่มือการใช้ศูนย์สิ่งพิมพ์ ออกข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งพิมพ์มหาวิทยาลัย เชียงใหม่โดยร่วมมือกับ หน่วยประชาสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัยและของสำนักหอสมุด หรือค่านการประชาสัมพันธ์ด้วยวิธีการอื่น ๆ

งบประมาณ

งบประมาณเพื่อใช้ในการค่านเนื้องานของศูนย์สิ่งพิมพ์ ควรเป็นงบประมาณจาก ส่วนกลางและงบประมาณจากรายได้ของมหาวิทยาลัย นอกจากนี้ อาจได้มาจากคณะต่าง ๆ แหล่งเงินทุน เช่น มูลนิธิ องค์การระหว่างประเทศ เป็นต้น และในกรณีที่สังกัดสำนักหอสมุดก็ควรเป็นงบประมาณที่มาจากแหล่งเดียวกันกับที่สำนักหอสมุดได้ โดยมีการจัดสรรเพิ่มขึ้น เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในค่าน

๑. เงินเดือนเจ้าหน้าที่

๒. คาถาอิวัตต์คู่สั้นเปลื้อง
๓. คาถารุกงัดและวัสต์คู่ประจำสำนักงาน
๔. คาถอมแซมรักษา
๕. คาถาขนส่ง
๖. คาถารับปรุงและขยายกิจการของศูนย์สิ่งพิมพ์

อาคารสถานที่

เพื่อสนองความต้องการในท่านสถานที่ตั้งของศูนย์สิ่งพิมพ์ ของอาจารย์ ข้าราชการ กาศ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (ตารางที่ ๒๒) ที่ตั้งของศูนย์สิ่งพิมพ์ จะอยู่ภายในอาคารเดียวกับสำนักหอสมุด ซึ่งเป็นอาคาร ๕ ชั้น หลังใหม่ โดยจัดห้องให้โดยเฉพาะห้องหนึ่ง ต่อเมื่อศูนย์สิ่งพิมพ์ มีปริมาณงานและคุณภาพขยายมากขึ้น ควรจะพิจารณาให้อยู่ในอาคารห้องสมุดหลังเดิมซึ่งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกัน

บุคคลากร

บุคคลากรผู้ทำหน้าที่บริหารงานของศูนย์สิ่งพิมพ์ ควรมีทั้งบรรณาธิการ นักเอกสารพิมพ์ และนักวิชาการในสาขาวิชาทางเทคโนโลยีมหาวิทยาลัยเปิดหลักสูตรสอน นอกจากนี้ควรมีเจ้าหน้าที่ช่วยงานซึ่งสำเร็จการศึกษาระดับประโยควิชาสี่พจน์สูงหรือ ปกศ.สูง ซึ่งมีความรู้ด้านห้องสมุดด้วย

ข้อเสนอแนะ

- การดำเนินงานศูนย์สิ่งพิมพ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ควรดำเนินการดังนี้
๑. การดำเนินงานท่านศูนย์สิ่งพิมพ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อเป็นศูนย์กลางบริการทางวิชาการ ควรดำเนินการ ดังนี้
 - ๑.๑. ดำเนินการจัดระเบียบ ควบคุม ดูแล ประสานงานเอกสารสิ่งพิมพ์ของคณะต่างๆ ในท่านการจัดหา การผลิตและการบริการ
 - ๑.๒. ดำเนินการให้มหาวิทยาลัยออกเป็นกฎ ระเบียบ หรือคำสั่ง ให้

บุคคลากรและหน่วยงานในสังกัดจัดส่งสิ่งพิมพ์ หนังสือ ตำรา วารสารและเอกสารทาง
วิชาการให้แก่ศูนย์สิ่งพิมพ์ของมหาวิทยาลัย เพื่อจะได้เป็นแหล่งเก็บข้อมูลและเผยแพร่ทาง
วิชาการของมหาวิทยาลัยโดยสมบูรณ์

๑.๓ บริการในด้านการจัดพิมพ์รวมบุคคลากรผู้ทำหน้าที่จัดเก็บ และให้
บริการ สิ่งพิมพ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่แก่คณะต่างๆ

การดำเนินงานศูนย์สิ่งพิมพ์ ควรดำเนินการไปตามลำดับขั้นจากโครงการเล็ก
ไปหาโครงการใหญ่ เพื่อสร้างความศรัทธาให้เกิดแก่อาจารย์ นักวิชาการ ข้าราชการและ
ผู้บริหารของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ให้มองเห็นประโยชน์และประสิทธิภาพการดำเนินงาน
ของศูนย์สิ่งพิมพ์ ก่อน แล้วจึงดำเนินงานขยายโครงการต่อไป

๑.๔ ดำเนินการจัดระบบสิ่งพิมพ์และจัดทำคู่มือปฏิบัติงานในด้านการจัด
ดำเนินงานสิ่งพิมพ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่ได้รับ เป็นลายลักษณ์อักษร

๑.๕ ดำเนินการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับเอกสาร สิ่งพิมพ์ของมหาวิทยาลัย
โดยประสานงานกับหน่วยประชาสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัย

๒. ในระยะเริ่มแรกงานของศูนย์สิ่งพิมพ์ กับสำนักหอสมุดควรดำเนินการ
ร่วมกัน ไม่ควรแยกออกจากกันโดยอิสระ จะทำให้สิ้นเปลืองงบประมาณและบุคลากร แต่
เมื่องานด้านนี้ได้ขยายปริมาณและคุณภาพสูงขึ้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม
ภายหลังได้

๓. คณะต่างๆควรมีศูนย์สิ่งพิมพ์ของตนเอง โดยรวบรวมเอกสารสิ่งพิมพ์ที่จัด
ทำขึ้นภายในคณะไว้ที่ห้องสมุดคณะ (คณะเป็นผู้จัดทำในระยะแรกที่มหาวิทยาลัยยังไม่มี
คอกกฏ ระเบียบหรือคำสั่งให้บุคคลากรและหน่วยงานในสังกัด จัดส่งสิ่งพิมพ์ให้แก่ศูนย์สิ่งพิมพ์
ของมหาวิทยาลัย) ซึ่งจะเป็นการช่วยส่งเสริมในด้านการเรียนการสอนและการดำเนินงาน
ของคณะต่างๆ การดำเนินงานของคณะนี้ควรประสานงานกับสำนักหอสมุด

๔. เมื่อมีศูนย์สิ่งพิมพ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่แล้ว มหาวิทยาลัยควรพิจารณาจัดตั้งโรงพิมพ์ขึ้นเป็นส่วนกลาง เพื่อสนองความต้องการของอาจารย์ ข้าราชการ และหน่วยงานต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย และเพื่อเป็นแรงหนึ่งที่จะช่วยสนับสนุนส่งเสริมโครงการตำราของมหาวิทยาลัยและศูนย์สิ่งพิมพ์ของมหาวิทยาลัย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

๑. ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องเอกสารจดหมายเหตุมหาวิทยาลัย (University Archives) เพื่อที่จะได้นำผลการวิจัยมาใช้ให้สอดคล้องกับการดำเนินงานเอกสารสิ่งพิมพ์ของมหาวิทยาลัยที่เป็นฉบับปัจจุบัน เนื่องจากสิ่งพิมพ์เหล่านั้นต่อไปจะเป็นสิ่งพิมพ์ที่ประโยชน์ในด้านคุณค่าเชิงสืบประวัติของมหาวิทยาลัยได้

๒. จากการสำรวจพบว่า ความต้องการของบุคลากรและหน่วยงานในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่มีต่อโรงพิมพ์ของมหาวิทยาลัยมีอยู่มาก จึงเห็นสมควรให้มีการทำวิจัยเกี่ยวกับเรื่องบทบาทของโรงพิมพ์มหาวิทยาลัยต่อห้องสมุด หน่วยงาน และบุคลากรในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อที่จะได้ทราบข้อเท็จจริงและเป็นหลักฐานพิจารณาจัดตั้งโรงพิมพ์ของมหาวิทยาลัยเป็นส่วนกลางต่อไป.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย